HE laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun lain 3 a §:n muuttamisesta

9.10.2024

Talousvaliokunta

Nadine Hellberg-Lindqvist

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

Lakimuutoksen tausta ja tavoitteet

- Esitetty muutos tehtäisiin tietoja, menettelyjä sekä neuvonta- ja ongelmanratkaisupalveluja saataville tarjoavan yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamista koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston **asetuksen (EU) 2018/1724 täydentämiseksi**.
- Käytännössä esitetään muutettavaksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskuksesta annetun **lain 3 a §:ää (KEHA-keskuksen tehtävät).**
- Laissa jo olevien tehtävien lisäksi KEHA-keskukselle annettaisiin tehtäväksi toimia
  - Asetuksen tarkoittamana **kansallisena koordinaattorina**
  - Kansallisen teknisen järjestelmän **rekisterinpitäjänä** (ei vaikuttaisi toimivaltaisten viranomaisten rekisterinpitäjyyteen omien rekisteriensä ja järjestelmiensä osalta)
  - Lisäksi sillä **olisi oikeus vastaanottaa ja luovuttaa edelleen palveluväylässä liikkuvaa todistusmateriaalia toimivaltaisten viranomaisten välillä** (→tärkeä keskitetty rooli SDG-asetuksen velvoitteiden täyttämisessä)
- Muutosten tarkoituksena on selkeyttää KEHA-keskuksen roolia todistusmateriaalin vaihdossa toimivaltaisten viranomaisten välillä ja erityisesti tietosuojaa koskevien vastuiden kannalta.

SDG-asetuksen tarkoittamat muutokset

- SDG-asetuksen tavoitteena on **helpottaa EU:n alueen kansalaisten ja yritysten rajat ylittävää asiointia** luomalla säännöt yhteisen digitaalisen palveluväylän perustamisesta ja siten edistää liikkuvuutta sisämarkkinoilla.
- Yhteisen **digitaalisen palveluväylän** kautta tietyt komission ja jäsenmaiden sisämarkkinoiden toimintaan liittyvät i) kansalaisten ja yritysten oikeudet ja velvollisuudet, ii) niitä koskevat menettelyt sekä iii) neuvonta- ja ongelmanratkaisupalvelut ovat saatavilla kootusti yhdestä paikasta.
- Kansalaisten ja yritysten tulisi pystyä hoitamaan **sähköiset menettelyt yhden kerran periaatteen mukaisesti**. Kansalaisen tai yrityksen yhdelle jäsenmaalle toimittama **todistusmateriaali tulisi pyynnöstä toimittaa muiden jäsenmaiden viranomaisille** ja sen tulisi kelvata myös muiden jäsenmaiden viranomaisten päätösten pohjaksi.

Vaikutukset kansallisesti

- SDG-asetuksen täytäntöönpano vaikuttaa laajasti eri hallinnonalojen viranomaisiin
- Nyt esitetty kansallinen **lakimuutos kohdistuisi vain KEHA-keskukseen**
- HE vaikuttaa **epäsuorasti** erityisesti **niihin tahoihin, joilla on asetuksen nojalla velvollisuus tarjota sähköisiä menettelyjä rajat ylittävästi sekä mahdollisuutta todistusmateriaalin antamiseen** yhden kerran periaatteen mukaisesti digitaalisen palveluväylän kautta.
- KEHA-keskus toimii ns. välitysalustana kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja ulkomaisten toimivaltaisten viranomaisten välillä
- KEHA-keskus omistaa kansallisen teknisen järjestelmän, jonka kautta materiaali liikkuu
- Todistusmateriaali voisi poikkeuksellisesti sisältää salassa pidettävää (julkisuuslaki) taikka erityisiin henkilötietoryhmiin (tietosuoja) lukeutuvaa tietoa, jolloin sääntelyssä on tullut huomioida riittävät rajoitukset/suojatoimet tiedonvaihdossa.

Rahoitustarve

- KEHA-keskuksella on toimintamenoissaan ollut **pysyvä rahoitus kansallisen koordinaattorin tehtävien hoitamiseen** vuodesta 2022 lähtien.
- **Teknisen järjestelmän komponenttien rakentamista on rahoitettu erillisrahoituksella**, kuten Pohjoismaisen ministerineuvoston Cross-Border Digital Services -ohjelman rahoituksella sekä KEHA-keskuksen toimintamenoilla.
- Teknisen järjestelmän kehittämiseen on myönnetty vuodelle **2024 TEM:n hallinnonalan digitalisaation kehittämisrahaa yhteensä 252 000 euroa**.
- Lisäksi VM on päätöksellään 16.4.2024 myöntänyt KEHA-keskukselle järjestelmän toteutuksen projektiin **tuottavuusrahaa** vuosille 2024 ja 2025.
- Vuoden 2023 talousarviossa momentille 28.70.20 on **myönnetty vuodelle 2024 käyttö- ja kirjausoikeutta 1 548 000 euroa.**
- **Vuodelle 2025 on myönnetty määräraha 971 500 euroa ehdollisena** edellyttäen, että eduskunta myöntää määrärahan talousarviossa eikä hankkeen toteuttamisessa tapahdu muita määrärahan myöntämiseen vaikuttavia muutoksia.
- **Teknisen järjestelmän ylläpito maksaa vuodesta 2025 alkaen 635 200 euroa/vuosi**. Ylläpitorahoitusta ei ole osoitettu KEHA-keskukselle osana esitystä TAE2025.